

hudo kaznoval: Poročil ga je z žensko, ki predstavlja menda slovensko „elito“, in ta ga vara, da je revež vsega usmiljenja vreden. Nazadnje mu še z nekim častnikom uide. Ko je vse tako lepo izpeljal, pa lahko triumfira Kostanjevec, da je tudi slovenska „elita“ že toliko napredovala v nemoralnosti, da se dajo o njej pisati romani po najslabših francoskih vzorcih.

Eden mu še nekoliko greni to veselje: kotanjski kaplan, ki je tudi tako reakcionaren, kakor profesor Traven. Pa s takim kaplanom je Kostanjevec hitro gotov, nekaj zaničljivih potez mu pridene, ga malo karikira kot nezobrazenca, pridene nekaj frivolnih opazk in — igra je dobljena, naturalizem rešen.

Vendar pa ima ta stvar dve strani: Eno vprašanje je to, ali je slovenska „elita“ res splošno moralno tako propala, kakor jo Kostanjevec po vsej sili slika. Reči moramo, da se dobe med njo res pojavi, ki so jako žalostni. Moški svet ne le da ne napreduje, ampak v malomestnih razmerah res nima nobene duševne hrane, razen v gostilni, kjer se kronično zastruplja z alkoholom po telesu in s svojim dnevnikom po razumu. In med ženskami se tudi dobe take Matilde, ki viržinke kade in se iz svojih mož norčujejo.

A drugo vprašanje je, če nima slovenski leposlovec dandanes bolj hvaležnih, lepših in koristnejših snovi, nego je popisovanje malomestnih škandalov in škandalčkov. V življenju „kotanjske elite“ ni nič več narodnega, nego le še par imen. A Kostanjevec se moti, če misli, da ima popisovanje te malenkostne „elite“ pravico do imena „naturalizem“. Tu namreč manjka za naturalizem one snovi, ki jo mora dati narava. Vse govorjenje in obnašanje te „elite“ je pa nenaravno, afektirano, hinavsko, po modi pristriženo.

Kostanjevec nam je v tem zvezku podal še nekaj črtic, katere se pa gibljejo vse v istem ozkem okvirju. Kako je sodni adjunkt Vid Dobrin norel ljubosumnosti, ker mu je davčni praktikant pisal v anonimnem pismu, da mu je žena nezvesta, in nekaj krajših, neizdelanih črtic izpolnjuje to knjižico. Pisatelju ne moremo odrekati spretnega peresa, pač pa mu manjka širjega obzorja, vsled česar se ne more uspešno lotiti večjih problemov.

Dr. E. L.

Sveti Pavel, apostol sveta in učitelj narodov. Njegovo življenje in delovanje opisal ter pridejano okrožnico „Providentissimus Deus“ in apostolsko pismo „Vigilantiae“ o svetem Pismu poslovenil dr. Mihael Napotnik,

knez in škof lavantinski. Tretja popravljena in pomnožena izdaja. V Mariboru, 1904. V lastni založbi. Natisnila tiskarna sv. Cirila. — Presvetli gospod vladika lavantinski je že tretjič izdal to lepo knjigo, ki je pred vsem namenjena duhovnikom. Življenje in delovanje sv. Pavla je popisano v tem delu zgodovinsko natančno po najboljših virih. Citirana literatura pa opozarja čitatelja na marsikatero dobro delo, katero je bolj ali manj v zvezi z opisano stvarino. Od vseh strani osvetljuje g. pisatelj značaj sv. Pavla. Kot apostol, kot pisatelj, kot modrijan, kot svetnik, kot vzor raznim stanovom nam stopa pred oči slavni Taržan. Popisovanje je vzneseno, slog živahen in bodrilen. Dodatek obsega okrožnico in apostolsko pismo, v katerih se natančno določuje katoliški nauk o svetem pismu, ustanavlja svet za uspešno učenje svetega pisma in določajo pravila komisiji za proučevanje svetih knjig. Knjiga je tudi zunanje jako lepo opremljena in okrašena s slikami trajne umetniške vrednosti. Priporočamo jo najtopleje!

D. S.

Vodnik po Gorenjskem. Spisal F. G. Kranj, 1904. Založil, tiskal in izdal Iv. Pr. Lampret. — To je reklamna knjižica, ki naj bi služila tujcem, kateri prihajajo na Gorenjsko. Za kratkim popisom Ljubljane in okolice slede: Kamnik, Škofja Loka, Kranj, Radovljica, Bled in okolica. Popis je seveda le površen in obsega samo nekaj podatkov. Pridejanih je nekaj čednih slik.

T. K.

Dr. K. Štrekelj: Prispevki k poznavanju slovenskih krajevnih imen po nemškem Štajerju I. — Slovensko cesarsko odločilo iz leta 1675. — Oboje ponatisk iz „Časopisa za zgodovino in narodopisje. I. — Nemci se trudijo, da bi zadušili vsak sled nekdanjega slov. gornjega Štajerja; zato slovenska krajevna imena radi oklicujejo za pristno nemška, če ime le količkaj pripušča. Razlaga te vrste imen, kot se jih je lotil gospod pisatelj, terja dvojno: določiti slovensko podstavo, zraven pa še tupatam pobiti dosedanje nemško tolmačenje. Takemu delu more biti kos le mož, ki dobro pozna tudi nemščino, staro in novo. G. dr. Štrekelja pa v tem pri nas nihče ne prekosi. Gospod pisatelj je zasledoval sedanja nemška imena nazaj do prvih sporočenih početkov ter jim določeval slovensko podstavo. Tako je razložil: Admont iz vodomat²; Andritz iz jędrica; Aussee — osoje; Fehring — borovnik; Fernitz — borovnica; Grundelsee — kraglo jezero; Irdning — jedlnik²; Obgrün — Dobrunje. Naj bi nabral gospod pisatelj dolgo abecedo teh imen!